

Praktisering av åpenhetsloven

Denne rapporten med oversikt over Folketrygdfondets praktisering av åpenhetsloven beskriver arbeidet som er gjort i løpet av 2024.

1. Organisering og driftsområder

i) **Folketrygdfondets virksomhet**

Folketrygdfondet er eid av den Norske stat og er et særlovsselskap som er etablert for å forvalte Statens pensjonsfond Norge og Statens obligasjonsfond Norge.

Per 31. desember 2024 er det 57 ansatte i Folketrygdfondet med arbeidssted i Oslo.

ii) **Investeringsvirksomheten**

Med utgangspunkt i de mandater Finansdepartementet har fastsatt for forvaltningen av Statens pensjonsfond Norge og Statens obligasjonsfond Norge har styret vedtatt prinsipper, retningslinjer og rammer for forvaltning av fondskapitalen.

Folketrygdfondet er en ansvarlig, aktiv og langsiktig investor i norske og nordiske børsnoterte selskaper med mål om høyest mulig avkastning over tid og rapporterer kvartalsvis til Finansdepartementet.

iii) **Leverandører**

Folketrygdfondet har ulike leverandører av varer og tjenester som bidrar til Folketrygdfondets virksomhet på ulike områder. Folketrygdfondet hadde 250 leverandører per 31.12.2024.

Se Folketrygdfondets årsrapport for mere informasjon.

2. Forankring

Folketrygdfondet har retningslinjer og rutiner som er fastsatt av eller forankret i styret for å sikre etterlevelse av åpenhetsloven. Utgangspunktet er OECDs retningslinjer og grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold slik dette er definert i åpenhetsloven, samt veiledningen fra Forbrukertilsynet.

i) **Folketrygdfondets virksomhet**

Folketrygdfondet har rutiner, retningslinjer, avtaler og øvrig dokumentasjon som etablerer og sikrer rettigheter for egne arbeidstakere og forankrer at Folketrygdfondet skal være en ansvarlig arbeidsgiver. Denne dokumentasjonen inkluderer, men er ikke begrenset til forpliktelser som følger av relevante lovkrav, som eksempelvis arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven, og gjelder blant annet følgende;

- Etiske retningslinjer
- Retningslinjer for arbeidstid, overtid, reisetid og ferie
- Varslingsrutiner
- Prinsipper for godtgjøring av ansatte
- Retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet
- HR-strategi

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBEBE1160

- Arbeidskontrakter

Folketrygdfondet har også rutiner for håndtering av uønskede hendelser og ulike rapportinger knyttet til bl.a HMS-forhold. Et eksempel er arbeidsrelatert sykefravær. Dette fremkommer i skjema for legemeldt fravær, og følges opp internt.

ii) **Investeringsvirksomheten**

Folketrygdfondet har et særlig eieransvar for å sikre finansielle verdier, bidra til en bærekraftig utvikling og et velfungerende kapitalmarked. Det følger av Folketrygdfondets mandat at selskapenes styring og drift bør være i samsvar med etablerte standarder for eierstyring og samfunnsansvar, som blant annet Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, FNs Global Compact og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Eierskapsutøvelsen er en integrert del av forvaltningsvirksomheten og styret og administrasjonen har derfor fastsatt prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet og retningslinjer for arbeidet med ansvarlig forvaltning. Folketrygdfondet har videre utarbeidet forventingsdokumenter som tydeliggjør våre forventninger til selskapene blant annet til klima, miljø og samfunnsansvar. Det vises til redegjørelse for Folketrygdfondets forventninger i Folketrygdfondets Eierrapport.

iii) **Leverandører**

Folketrygdfondet er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser.

Det fremgår av prosessbeskrivelse for hvordan innkjøp skal gjennomføres og maler for anbudskonkurranse at det skal stilles krav til at de leverandører Folketrygdfondet skal inngå kontrakter med opprettholder høy etisk standard og respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Det er utarbeidet standard kontraktklausuler som skal sikre at leverandørene må kunne dokumentere hvordan respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er operasjonalisert, og rapporteringsplikt dersom det oppdages forhold som er eller kan være brudd på respekt for grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold. Ved grove eller gjentatte brudd, eller manglende ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold hos leverandøren eller underleverandører, kan avtalen sies opp. Det framgår videre at det forventes at leverandøren stiller tilsvarende krav overfor sine underleverandører.

3. Aktsomhetsvurderinger og tiltak

(i) **Folketrygdfondets virksomhet**

For å kartlegge hva som er den relevante risikoen for faktisk foreliggende brudd på eller vesentlig risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold er det gjort en overordnet risikovurdering basert på bransjen Folketrygdfondet opererer i. Siden Folketrygdfondets virksomhet tilhører finanssektoren er det konkludert med at de mest sentrale og relevante risikoer er risikoen for diskriminering på grunnlag av kjønn eller alder, overdreven bruk av overtid og et utfordrende psykososialt arbeidsmiljø.

Det er etablert en rekke tiltak for å håndtere den iboende risikoen.

Folketrygdfondets rutiner er utformet for å redusere risikoen for brudd grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold. Dokumentasjonen utvikles kontinuerlig, og Folketrygdfondet utarbeidet blant annet i 2024 en ny retningslinje for arbeidstid, overtid og reisetid for å redusere risiko for stor arbeidsbelastning på den enkelte.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBEBE1160

Folketrygdfondet har videre ulike fora, utvalgte medarbeidere og funksjoner som har fokus på ansattes rettigheter og arbeidsmiljø. Folketrygdfondet har to tillitsvalgte og ett verneombud. De to tillitsvalgte er de ansattes representanter i styret, og gjennom arbeidsmiljøutvalget er det etablert et aktivt samarbeid og dialog mellom ledelsen og representanter for de ansatte. I tillegg er formell og uformell dialog med verneombud og tillitsvalgte viktige kilder til samarbeid og informasjon.

For å kartlegge hvordan ansatte har det, gjøres det jevnlig målinger av arbeidsmiljøet ved bruk av pulsmålingsverktøyet @Frankly som blant annet måler engasjement og motivasjon blant medarbeiderne. Verktøyet kan brukes til å la medarbeidere vurdere forhold ved arbeidsplassen for eksempel fysiske og psykososiale forhold, organisatoriske forhold, det ergonomiske arbeidsmiljøet og forhold på hjemmekontoret. Resultatet av målingene gjør det mulig å fange opp innsikt og tilbakemeldinger i sanntid, slik at det kontinuerlig kan jobbes for å sikre et positivt og produktivt arbeidsmiljø.

Folketrygdfondet ønsker å legge forholdene til rette for et arbeidsmiljø som kan håndtere intern kritikk og opplysninger om kritikkverdige forhold på en god måte. Varslingsrutinene skal legge til rette for at Folketrygdfondet kan motta informasjon om kritikkverdige forhold, og at denne informasjonen blir behandlet slik at forholdet det varsles om kan bli endret. Ansatte kan alltid varsle om kritikkverdige forhold internt. Som hovedregel bør kritikkverdige forhold tas opp med nærmeste overordnede, eventuelt med administrerende direktør eller styret ved styreleder. Dersom varsling i linjen ikke er hensiktsmessig eller ikke ønskelig, kan en ansatt varsle verneombudet, HR-leder, tillitsvalgt eller ansattvalgt styremedlem.

Ansatte kan også sende anonyme henvendelser i @Frankly gjennom spørsmål i en pulsundersøkelse. Det er HR som mottar chatten. Folketrygdfondet har inngått avtale med et advokatfirma i Oslo om å ta imot varsler om kritikkverdige forhold fra ansatte i Folketrygdfondet. Det er også mulig å varsle til bedriftslege.

Folketrygdfondet gjennomfører også undersøkelser som følge av lovkrav, herunder aktivitets- og redegjørelsesplikten i forbindelse med likestillings- og diskrimineringsloven, og gjør i denne forbindelse årlige analyser og risikovurderinger. Informasjon om dette arbeidet publiseres i årsrapporten, og finnes på denne linken til årsrapport og likestillingsredegjørelse.

Konklusjonen er at arbeidsmiljøet i Folketrygdfondet vurderes å være godt. I vurderingen av Folketrygdfondets virksomhet er det ikke avdekket brudd på grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold.

Det er god score på medarbeiderundersøkelser og lavt sykefravær. I én av årets pulsmålinger svarte blant annet 79 prosent av medarbeiderne at de vil anbefale andre å jobbe i Folketrygdfondet.

(ii) Investeringsevne

Folketrygdfondet utøver sin eierrolle på flere arenaer, inkludert gjennom direkte kontakt med selskapenes ledelse og styre, ved å delta og stemme på generalforsamlinger og gjennom å delta i valgkomiteer, bedriftsforsamlinger og representantskap.

Folketrygdfondet har utarbeidet veiledende dokumenter for å tydeliggjøre Folketrygdfondets forventninger til selskapene Folketrygdfondet er investert i. De veiledende dokumentene dekker også krav til overholdelse av grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Folketrygdfondets forventninger til selskapenes drift og øvrig adferd er blant annet basert på prinsippene nr. 1-6 i FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, FNs Verdenserklæring om menneskerettigheter og ILOs

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBE1160

kjernekonvensjoner. Disse prinsippene og forventningene følges opp gjennom Folketrygdfondets eierskapsutøvelse.

Folketrygdfondets eierrapport redegjør for arbeidet knyttet til ansvarlig forvaltningspraksis, herunder arbeidet knyttet til oppfølging av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Det vises til redegjørelsen i eierrapporten for utfyllende informasjon om arbeidet med porteføljeselskapenes risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

(iii) Leverandører

Folketrygdfondet hadde per 31.12.2024 250 leverandører.

For å kartlegge risikoen for faktisk foreliggende brudd på eller vesentlig risiko for brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden er det gjort en overordnet risikovurdering i hele leverandørkjeden for den enkelte leverandør hvor det er lagt stor vekt på *geografi og bransje*.

Folketrygdfondet ønsker i en periode å prioritere å følge opp de leverandørene som leverer varer og tjenester av et visst omfang og over bestemte terskelverdier fordi det antas at muligheten for å påvirke disse leverandørene er større enn for de leverandører som ikke har samme økonomiske interesse i å følge opp henvendelser fra Folketrygdfondet. Det er derfor laget et utvalg av leverandører som (i) over en fireårsperiode har levert varer eller tjenester for over kr. 300 000 og (ii) de som i siste år fakturerte for minst kr. 75 000 ((i) og (ii) sammen, «**Terskelverdiene**»). Dette utgjør til sammen 101 selskaper for 2024.

Med utgangspunkt i oversikten over leverandørene som oppfyller Terskelverdiene kartlegger Folketrygdfondet informasjon om bransje, leverandørens forretningskontor, produksjonssted og underleverandører, samt virksomhetsspesifikk informasjon og opplysninger om leverandøren er omfattet av allmenngjøringsforskriften.

Risiko vurderes ut fra hvor alvorlige konsekvensene er eller vil kunne være for de berørte, og sannsynligheten for negativ påvirkning. *Vesentlig risiko* er potensielle negative konsekvenser som anses som vesentlige. Hva som skal anses som *vesentlig risiko* må derfor vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

De fleste av Folketrygdfondets direkte leverandører er virksomheter som drives i EU/EØS i land som er godt regulert når det gjelder arbeidstakerrettigheter, helse og sikkerhet og hvor det generelt er en lav risiko for brudd på fundamentale menneskerettigheter og/eller arbeidstakerrettigheter.

Det antas at det potensielt sett kan være større risiko i *de tidlige/første leddene av enkelte leverandørkjeder* fordi dette i større grad omfatter virksomheter som drives i land utenfor EU/EØS og som kan ha dårligere beskyttelse av den enkeltes rettigheter.

Når det gjelder risiko i ulike bransjer, antas det at selskaper innenfor *servicenæringen, manuelt arbeide* eller som driver med *utvinning og leveranse av råvarer* ha en høyere risiko for dårlig beskyttelse av enkeltmenneskers rettigheter.

På bakgrunn av overordnede vurderinger av risiko basert på bransje og geografi har Folketrygdfondet hatt et særlig fokus på leverandører som kan ha leverandørkjeder utenfor EU/EØS og som driver innenfor bransjer hvor det antas at risikoen kan være høyere enn i andre bransjer.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBEBE1160

På bakgrunn av risikovurderingen, vil Folketrygdfondet vil ha et kontinuerlig engasjement og vil tilpasse løpende oppfølging av de ulike leverandørene i forhold til hvilken grad av risiko som vurderes å foreligge.

I tillegg til denne strukturerte tilnærmingen, vil det også gjennomføres oppfølging av enkelte tilfeldig valgte leverandører.

Dersom det oppdages faktiske negative konsekvenser og/eller vesentlig risiko for negative konsekvenser skal det vurderes hvilke passende tiltak eller sanksjoner som skal iverksettes.

Til de direkte leverandørene hvor det er konkludert med at risikoen i leverandørkjeden potensielt kan være høy er det sendt ut en henvendelse med spørsmål om opplysninger om geografi, retningslinjer for å sikre at det ikke forekommer brudd på menneskerettigheter og/eller arbeidstakerrettigheter, hvordan risiko for mulige brudd håndteres og om det er mottatt varsler, gjennomført undersøkelser eller avdekket brudd. Folketrygdfondet har mottatt tilbakemeldinger fra samtlige.

Det er foretatt en gjennomgang av tilbakemeldingene. Folketrygdfondet har mottatt tilfredsstillende svar som blant annet inkluderer at Folketrygdfondet har mottatt leverandørenes interne retningslinjer og retningslinjer som gjelder for underleverandører, samt at det er bekreftet at det ikke er mistanke om eller rapportert om brudd på disse retningslinjene.

Det er gjennomført søk på ulike leverandørers nettsider for å få oversikt over relevante policies og rammeverk. Det er laget en oversikt over dette som brukes som utgangspunkt for videre oppfølging.

Det er også gjennomført ulike nettsøk på andre nettsted, inkludert ulike nyhetssider for å følge opp om det er avdekket konkrete saker som knytter seg til de ulike leverandørenes krav til oppfølging av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

I enkelte saker har man besluttet å gjøre en mere spesifikk oppfølging. Folketrygdfondet kjøper renhold- og kantinetjenester fra en større ekstern leverandør. Folketrygdfondet har gjennomført kontroll av lønns- og arbeidsvilkår for de personene som utfører renhold- og kantinetjenester hos oss. Disse kontrollene har ikke avdekket brudd på kravene i allmenngjøringsforskriften, og det er ikke andre forhold som tilsier at det er risiko for brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold.

Det er ikke gjort konkrete funn som innebærer at det skal treffes ytterligere tiltak på det nåværende tidspunkt, men den generelle og systematiske oppfølgingen vil fortsette på kontinuerlig basis.

Folketrygdfondet har imidlertid gjennom media og nettsøk avdekket en forhøyet risiko i enkelte bransjer som vil legges til grunn i det videre arbeidet med aktsomhetsvurderinger;

Advokatbransjen, inkludert flere av de største advokatfirmaene i Norge og flere av de firmaene som er benyttet av Folketrygdfondet, har blant annet fått kritikk for brudd på regler om arbeidstid og arbeidsvilkår, herunder også lønnsdiskriminering. Siden temaet nå er grundig belyst gjennom media, og siden Arbeidstilsynet også har gått aktivt ut i media og bekreftet at dette er et forhold som de prioriterer å følge opp, avventer Folketrygdfondet videre oppfølging av saken i påvente av at saken har utviklet seg videre. Folketrygdfondet vurderer dette til å være et uttrykk for en risiko i advokatbransjen, men legger også til grunn at dette kan gjelde for andre og lignende bransjer som revisjon og regnskap, fordi disse bransjene er organisert og drives etter lignende modeller.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBEBE1160

Ulike aktører som er leverandør av finansielle produkter har fått kritikk i media for å operere i strid med OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct fordi de har markedsført produkter som inkluderer investeringer som kan knyttes til regimer hvor det er konstatert brudd på menneskerettigheter. Folketrygdfondet har derfor besluttet å følge nøye med på utviklingen i disse sakene.

Folketrygdfondet er ved nyhetsbrev fra Forbrukerrådet blitt gjort kjent med at det er enkelte leverandører som har tilgjengeliggjort lite relevant informasjon på sine nettsider og at dette det er en generell trend som Forbrukerrådet har reagert på og at dette vil følges opp. Folketrygdfondet har derfor også besluttet å følge nøye med på utviklingen i tilfeller hvor leverandører har lite relevant informasjon på nettsidene.

4. Varsling og klage

Folketrygdfondet kan fra enhver og til enhver tid varsles om faktisk foreliggende negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser for menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold på epostadresse folketrygdfondet@ftf.no.

Forbrukertilsynet har et eget skjema som enhver kan benytte for klage om brudd på åpenhetsloven. Det er også mulig å sende anonyme tips. Mere informasjon på www.forbrukertilsynet.no.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
28F33CAB4C2045C18ABF677EBEBE1160